

Број: 1-01-3491-301/16-5

Датум: 09.09.2016.

Београд

На основу чл. 3. став 1. тач. 1) и 6), 8. став 1. тачка 2) и 22. Закона о електронским комуникацијама („Службени гласник РС“, бр. 44/10, 60/13-УС и 62/14), чл. 192. и 202. став 2. Закона о општем управном поступку („Службени лист СРЈ“, бр. 33/97, 31/01 и „Службени гласник РС“, број 30/10), чл. 12. став 1. тачка 2) и 28. Статута Регулаторне агенције за електронске комуникације и поштанске услуге („Службени гласник РС“, бр. 125/14 и 30/16), решавајући по службеној дужности у поступку одређивања услова за пружање јавних електронских комуникационих услуга на фиксној локацији путем јавних мобилних комуникационих мрежа

директор Регулаторне агенције за електронске комуникације и поштанске услуге
доноси

РЕШЕЊЕ

- I. Операторима јавних мобилних комуникационих мрежа који су имаоци Лиценце за јавну мобилну телекомуникациону мрежу и услуге јавне мобилне телекомуникационе мреже у складу са GSM/GSM1800 и UMTS/IMT-2000 стандардом, односно имаоцима појединачних дозвола издатих по спроведеном поступку јавног надметања, дозвољава се коришћење свих додељених радио-фреквенцијских опсега за пружање електронских комуникационих услуга на фиксној локацији коришћењем *CLL* технологије (*Cellular Local Loop*) и то у местима у којима према званично објављеним подацима Републичког завода за статистику о последњем попису становништва, домаћинстава и станова у Републици Србији има до 1500 становника.
- II. Оператори јавних мобилних комуникационих мрежа су дужни да услуге из става I. диспозитива овог решења пружају у складу са квалитетом прописаним општим актом Регулаторне агенције за електронске комуникације и поштанске услуге којим су одређене вредности параметара квалитета јавних комуникационих мрежа и услуга.
- III. Оператори из става I. диспозитива овог решења су дужни да обавесте корисника о свим ограничењима *CLL* технологије, а посебно:
  - 1) да је услугу могуће користити само на адреси коју је корисник навео при закључењу уговора;
  - 2) о потенцијалним ограничењима при коришћењу услуге унутар објеката;
  - 3) о непостојању одређених функционалности које се типично очекују од фиксног телефонског прикључка.

- IV. Операторима јавних мобилних комуникационих мрежа дозвољава се коришћење географског броја у складу са планом нумерације који доноси Регулаторна агенција за електронске комуникације и поштанске услуге и подзаконским актима који се односе на коришћење нумерације, за пружање јавне говорне услуге на фиксној локацији путем јавне мобилне комуникационе мреже коришћењем *CLL* технологије.
- V. Обавезују се оператори јавних мобилних комуникационих мрежа да обезбеде да се бројеви из става IV. диспозитива овог решења користе искључиво на фиксној локацији утврђеној приликом закључења претплатничког уговора за јавну говорну услугу на фиксној локацији, односно да обезбеде да је мобилност терминалног уређаја ограничена на минимално потребну, а да омогућава квалитет пружања услуге у складу са ставом II. диспозитива овог решења.
- VI. Оператори јавних мобилних комуникационих мрежа су дужни да претплатнику омогуће пробни период коришћења услуге из става I. диспозитива овог решења у року од 15 дана, као и могућност раскида уговора без обавезе плаћања трошкова у вези са раскидом када претплатник није задовољан квалитетом пружене услуге.
- VII. Ово решење је коначно и доставља се јавним саопштењем на Интернет страници Регулаторне агенције за електронске комуникације и поштанске услуге у смислу члана 84. Закона о општем управном поступку („Службени лист СРЈ“, бр. 33/97, 31/01 и „Службени гласник РС“, број 30/10).

Образложење

У циљу подстицања конкуренције електронских комуникационих мрежа и услуга на технолошки неутралној основи, унапређивања њиховог капацитета, односно квалитета, доприноса развоју тржишта електронских комуникација и заштите интереса корисника електронских комуникација, сходно члану 3. Закона о електронским комуникацијама („Службени гласник РС“, бр. 44/10, 60/13-УС и 62/14, у даљем тексту: Закон), Регулаторна агенција за електронске комуникације и поштанске услуге (у даљем тексту: Агенција) је, дана 11.07.2016. године, објављивањем Јавног позива операторима електронских комуникација, покренула поступак одређивања услова под којима се операторима јавних мобилних комуникационих мрежа дозвољава да крајњим корисницима пружају електронске комуникационе услуге на фиксној локацији путем својих мобилних комуникационих мрежа на територији Републике Србије, коришћењем *CLL* технологије (*Cellular Local Loop*).

Агенција је овим јавним саопштењем, сагласно одредби члана 118, а у вези са одредбом члана 202. Закона о општем управном поступку („Службени лист СРЈ“, бр. 33/97 и 31/01 и „Службени гласник РС“, број 30/10, у даљем тексту: ЗУП), покренула управни поступак и позвала операторе да се изјасне на чињенице и околности које представљају предмет, односно чињеничну грађу ове управне ствари, уз напомену да ће достављена изјашњења оператора Агенција ценити приликом одређивања услова из претходног става.

У вези са наведеним изјашњења су доставили оператори: VIP mobile d.o.o, из Београда, Омладинских бригада 21 (у даљем тексту: VIP mobile d.o.o.) дописом број: K146/16

од 25.07.2016. године, Telenor d.o.o, из Београда, Омладинских бригада 90 (у даљем тексту: Telenor d.o.o.) дописом број: 272/207/16 од 25.07.2016. године и Предузеће за телекомуникације Телеком Србија а.д, из Београда, Таковска 2 (у даљем тексту: Телеком Србија а.д.), дописом број: 285522/1-2016 од 26.07.2016. године.

Оператори VIP mobile d.o.o. и Telenor d.o.o. су у својим изјашњењима у вези тачке 1. Јавног позива, навели да Агенција треба да преиспита одлуку у погледу географског ограничења коришћења наведене технологије, односно да омогући њено коришћење на целој територији Републике Србије. Telenor d.o.o. је нагласио да је технолошка неутралност основно начело регулације услуга и да је подржана Законом, те да не постоји јасна и аргументована основа за географско ограничавање примене CLL технологије. Оба оператора су навела да тренутно на малопродајном тржишту приступа јавној телефонској мрежи на фиксној локацији оператор Телеком Србија а.д. има учешће од преко 95%, а наведено ограничење за последицу има јасно ограничавање конкурентности на тржишту електронских комуникација.

Оператор Телеком Србија а.д. се изјаснио да остаје при ставовима изнетим у изјашњењу број: 72927/4-2016 од 11.03.2016. године. Према наведеном изјашњењу, оператор Телеком Србија а.д. је мишљења да се CLL технологија може још неко време користити за обезбеђивање универзалног сервиса, али она свакако није технологија која може да задовољи чак ни садашње потребе корисника, а будуће потребе могу се у потпуности задовољити само инвестицијама у фиксни широкопојасни приступ. Такође, оператор Телеком Србија а.д. је мишљења да уколико би се омогућило коришћење CLL технологије за фиксну телефонију на целој територији Србије, то би значило да Агенција даје примат бежичним технологијама, што ће, поготово у руралним и субурбаним срединама, довести до тога да грађанима буду доступне само бежичне технологије приступа са свим својим ограничењима када су у питању протоци, расположивост и стабилност сервиса. Телеком Србија а.д. у наредних неколико година планира значајне инвестиције у фиксну приступну мрежу, али ће, уколико се CLL омогући, преиспитати своје планове, што није у интересу грађана, а имаће и негативан утицај на равномеран развој земље.

Ценећи напред наведена изјашњења оператора, Агенција констатује следеће:

У циљу сагледавања потенцијалних промена на тржишту електронских комуникација у Републици Србији, када би се дозволило коришћење CLL технологије за пружање јавне говорне услуге на фиксној локацији, ван контекста универзалног сервиса, Агенција је, у поступку који је претходио предметном Јавном позиву, спровела анализу заступљености и примене ове технологије у европским земљама. Анализа показује да је CLL технологија заступљена у великом броју земаља, као и да не постоје значајна регулаторна ограничења у погледу ове технологије. Наиме, у Португалу је експлицитно ограничена мобилност оваквог прикључка због коришћења географског броја, а у Републици Словенији је примена ограничена само на рурална подручја. Број реализованих прикључака није значајан и износи до 2% у већини земаља, са изузетком Португала, где 10.6% свих претплатника јавне говорне услуге на фиксној локацији користи CLL технологију. Такође, изузетак представља Република Бугарска где је заступљеност ове технологије најзначајнија и износи 39.5% од укупног броја претплатника, и то 38.8% од укупног броја резиденцијалних претплатника и 42.7% од укупног броја пословних корисника.

На основу података о броју становника и домаћинстава у Републици Србији према званично објављеним подацима Републичког завода за статистику о последњем попису становништва, домаћинстава и станова из 2011. године, спроведена је анализа у сврху одређивања насељених места која би потенцијално могла да буду обухваћена овим решењем. Дозволом коришћења CLL технологије у свим местима у Републици Србији која имају до 1500 становника, ова мера би потенцијално имала утицаја на:

- 4007 насељених места;
- 1 524 784 становника, што представља 21,22% укупног становништва или
- 503 857 домаћинстава, што представља 20,25% укупног броја домаћинстава.

Искуства из ЕУ, у којој коришћење CLL технологије углавном није ограничено, показују да заступљеност ове технологије није већа од 10% од укупног броја претплатника, са изузетком Републике Бугарске. С обзиром да је јавна фиксна телефонска мрежа оператора Телеком Србија а.д. знатно заступљена у Републици Србији, може се очекивати да проценат корисника CLL технологије неће бити већи од 10%, што Агенција сматра прихватљивим.

Агенција је надлежном министарству, дописом број: 1-01-3491-301/16 од 21.04.2016. године, доставила напред наведене резултате свеобухватне анализе чињеница и околности и затражила став ресорног министарства имајући у виду интерес грађана, значајне инвестиције оператора, као и могуће последице веће заступљености CLL технологије на тржиште електронских комуникација Републике Србије.

Министарство трговине, туризма и телекомуникација је у одговору, дописом број: 011-00-217/2016-07 од 09.05.2016. године, указало да су Законом утврђени основни циљеви и начела регулисања односа у области електронских комуникација, међу којима је и подстицање конкуренције, економичности и делотворности у обављању делатности електронских комуникација на технолошки неутралној основи. Даље, министарство је мишљења да не постоје регулаторна ограничења у погледу примене CLL технологије, уз констатацију да ће Агенција у оквиру својих надлежности у вршењу јавног овлашћења и након свеобухватне анализе, донети најбољу могућу одлуку о примени CLL технологије на територији Републике Србије. Такође, министарство је у предметном допису констатовало да би се коришћењем CLL технологије у руралним срединама обезбедило покривање целе територије Републике Србије услугама универзалног сервиса, као и потражња за проширењем скупа услуга универзалног сервиса у складу са могућностима и захтевима крајњих корисника.

У циљу подстицања конкуренције електронских комуникационих мрежа и услуга на технолошки неутралној основи, унапређивања њиховог капацитета, односно квалитета, доприноса развоју тржишта електронских комуникација и заштите интереса корисника, став Агенције је да би се коришћењем CLL технологије створили услови да се појединим корисницима, где није било техничких могућности, односно где инвестиције у фиксну мрежу за приступ нису биле исплативе, омогући коришћење електронских комуникационих услуга, а што би довело до развоја конкуренције на тржишту електронских комуникација. У обзир су свакако узете и значајне инвестиције оператора, који су у поступцима јавног надметања у

2015. години, стекли право на коришћење додатних радио-фреквенцијских блокова у радио-фреквенцијским опсезима 791-821/832-862 MHz и 1710-1785/1805-1880 MHz.

С друге стране, имајући у виду развој широкопојасног приступа у земљама Европске уније и у окружењу у контексту великих инвестиција у брзе и ултра-брзе мреже, у интересу грађана Републике Србије је да оператори наставе да инвестирају и у друге широкопојасне технологије, а не само бежичне. Такође, треба узети у обзир и интересе осталих оператора, који пружају јавну говорну услугу на фиксној локацији, а немају могућност коришћења CLL технологије. Из наведених разлога одлучено је да се коришћење CLL технологије дозволи само у местима у Републици Србији која имају до 1500 становника, стога што је процена Агенције да се у овим местима реализација жичних широкопојасних мрежа не може очекивати у ближој будућности.

С обзиром на наведено, Агенција остаје при ставу да услове наведене у тачки 1. Јавног позива не мења, сем у делу који ближе одређује радио-фреквенцијске опсеге, те је одлучено као у ставу I. диспозитива овог решења.

Оператор VIP mobile d.o.o. у свом изјашњењу у вези тачке 2. Јавног позива сматра да је неопходно до крајњи корисници за наведену услугу (електронска комуникациона услуга на фиксној локацији путем мобилне мреже) имају могућност преноса броја.

Став Агенције је да сви претплатници јавне говорне услуге на фиксној локацији имају могућност преноса географског броја, без обзира на коришћену технологију приступа. Наведена примедба оператора VIP mobile d.o.o. је усвојена, па је решено као у ставу IV. диспозитива овог решења.

Такође, оператор VIP mobile d.o.o. напомиње да у условима наведеним у оквиру јавног позива није назначено по ком принципу би се формирале veleпродајне цене између оператора, као и да ли би постојале одређене смернице при одређивању малопродajних цена ка крајњим корисницима или би се малопродajне цене слободно формирале на тржишту.

Одговарајући на навод VIP mobile d.o.o., Агенција констатује да су оператори са значајном тржишном снагом на припадајућим veleпродајним и малопродajним тржиштима дужни да veleпродајне цене терминације позива и малопродajне цене услуга формирају у складу са актима Агенције.

Telenor d.o.o. је у свом изјашњењу тражио од Агенције да појасни да ли се дати јавни позив односи само на услуге универзалног сервиса или и на комерцијалне услуге.

Агенција констатује да се предметни јавни позив односи на комерцијално пружање електронских комуникационих услуга на фиксној локацији коришћењем CLL технологије.

Такође, Telenor d.o.o. је, у смислу тачке 6. Јавног позива, тражио од Агенције да прецизно дефинише потенцијалне додатне облике регулације, којима би оператор CLL технологије у овом случају био подложен, пре свега имајући у виду ниво регулације који је већ уведен на veleпродајном и малопродajном нивоу за јавну телефонску услугу.

Агенција констатује да, како је претходно наведено, не очекује да заступљеност претплатника наведене технологије пређе 10% укупног броја претплатника јавне говорне услуге на фиксној локацији. У случају да се то ипак догоди, Агенција ће сагласно својим овлашћењима и позитивно-правним прописима (прописима који у том тренутку буду у примени), детаљно анализирати стање на тржишту и донети одговарајућу одлуку.

Одредбом члана 3. став 1. тач. 1) и 6) Закона уређено је да се циљеви и начела регулисања односа у области електронских комуникација заснивају на обезбеђивању услова за равномеран развој електронских комуникација на целој територији Републике Србије, као и подстицање конкуренције, економичности и делотворности у обављању делатности електронских комуникација на технолошки неутралној основи.

Надлежност Агенције да одлучује о правима и обавезама оператора и корисника прописана је одредбом члана 8. став 1. тачка 2) Закона.

Одредбом члана 22. Закона, између осталог, прописано је да Агенција, о правима и обавезама оператора и корисника из овог закона, одлучује решењем које доноси директор Агенције, као и да се на поступак одлучивања о правима и обавезама оператора и корисника из овог закона примењују одредбе закона којим се уређује општи управни поступак.

На основу наведеног, одлучено је као у диспозитиву решења.

УПУТСТВО О ПРАВНОМ СРЕДСТВУ: Ово решење је коначно сагласно члану 22. став 4. Закона и против истог се може тужбом покренути управни спор пред Управним судом, у року од 30 дана од дана његовог достављања сагласно одредбама члана 84. ЗУП.

ДИРЕКТОР

др Владица Тинтор

Достављено:

Јавним саопштењем на Интернет страници Регулаторне агенције за електронске комуникације и поштанске услуге